

Appendix 5

PATIENTINFORMATION RH PROFYLAX

Den här informationen är till dig som har en RhD negativ blodgrupp och där det är känt eller där möjligheten finns att ditt väntade barn har en RhD positiv blodgrupp. Du kan behöva RhD profylax under och/eller efter graviditeten för att minska risken för att ditt immunförsvar kan börja bilda antikroppar mot RhD antigenet = RhD immunisering. Här följer mer information om RhD profylax.

Upptäckten av möjligheten till förebyggande behandling (RhD profylax) har haft stor betydelse för mödrahälsovården. Fosterdöd och död i nyföddhetsperioden, samt livslångt handikapp hos barn till följd av svår RhD immunisering var ingen ovanlighet före profylaxens införande. I Sverige infördes RhD profylax i samband med förlossningen i slutet av 1960-talet till RhD negativa kvinnor som fött ett RhD positivt barn. RhD profylax har sedan dess införts även vid andra situationer i samband med graviditet, där det finns ökad risk för att fostrets röda blodkroppar läcker över till mammans blodcirkulation. Detta kan till exempel vara fostervattenprov, moderkaksprov eller yttre vändning av foster. Tack vare RhD profylax har förekomsten av RhD immunisering minskat från 14 procent på 60-talet till under 0,5 procent idag.

RhD profylax består av immunoglobulin (IgG) riktad mot RhD antigenet och utvinns ur blodplasma från RhD immuniserade blodgivare. RhD profylax ges i förebyggande syfte när risk finns för att fosterblod kan läcka in i mammans blodcirkulation och riskera att aktivera hennes immunförsvar. RhD profylax skyddar mot immunisering. Redan RhD immuniserade kvinnor har inte nytta av RhD profylax, men om RhD profylax oavsiktligt ges till en redan RhD immuniserad kvinna så har detta inga skadliga effekter varken för mamma eller barn.

RhD profylax givet under graviditeten är ofarligt för mamma och barn, men kan vara till stor nytta. Erfarenhet av att ge RhD profylax rutinmässigt under graviditet och inte bara efter förlossningen finns i västvärlden sedan 1980-talet och har givits till hundratusentals gravida kvinnor. Allvarliga allergiska reaktioner är sällsynta, men vissa kvinnor kan uppleva klåda efter injektionen.

RhD profylax i samband med missfall, abort eller utomkvedshavandeskap

- RhD profylax bör erbjudas till kvinnor vars graviditet avslutats med kirurgisk åtgärd (skrapning eller operation på grund av utomkvedshavandeskap)
- RhD profylax behöver inte ges efter medicinsk abort eller missfall före 12 fulla graviditetsveckor eller i samband med mola (druvbörd) eller utomkvedshavandeskap som inte kräver operation.
- Vid sent missfall eller sen abort efter graviditetsvecka 12+0 bör RhD profylax ges.

Rh-profylax efter förlossning

Den absolut största risken att bli immuniserad på grund av att fosterblod läcker in i mammans blodcirkulation är i samband med förlossning. RhD profylaxen ska ges så snart som möjligt efter förlossningen till RhD negativa kvinnor som fött ett RhD positivt barn eller där barnets blodgrupp är okänd.

RhD profylax i andra och tredje trimestern

Den vanligaste orsaken till RhD immunisering, trots given RhD profylax efter förlossningen, är immunisering på grund av att en mindre mängd röda blodkroppar från fostret normalt läcker till mammans blodcirkulation under pågående graviditet. Hos vissa kvinnor räcker detta för att aktivera immunförsvaret och bilda RhD antikroppar. Genom att ge RhD profylax i början av tredje trimestern (graviditetsvecka 28-30) till RhD negativa gravida med möjligt RhD positivt foster, kan risken för immunisering mer än halveras. Rutinmässig profylax innan förlossningen ska ges även om kvinnan redan har fått RhD profylax under pågående graviditet av annan anledning.

RhD profylax brukar ges under graviditet till RhD negativa kvinnor vid följande händelser: fostervattenprov eller moderkaksprov, navelsträngsprov, ingrepp på foster eller moderkaka, vändningsförsök, moderkaskomplikationer med blödning, kraftigt våld mot magen vid exempelvis trafikolycka.